

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 24. 8. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 102/SO/2022-MS

Programová služba: Rádio Regina

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo licencie: RD/2

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 102/SO/2022-MS smerujúci voči vysielaniu programovej služby Rádio Regina vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok preverenia podnetu.

T: 5. 9. 2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 24. 8. 2022

Podnet na preverenie č.: 102/SO/2022-MS zo dňa 13. 6. 2022

Podávateľ: fyzická osoba

Predmet podnetu: Správy RTVS

Deň a čas vysielania: 11. 6. 2022 o cca 15.00 hod.

Označenie podľa JSO: -

Programová služba: Rádio Regina

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo licencie: RD/2

Dátum: 17. 8. 2022

OBSAH PODNETU:

„V spravodajskom bloku zaznela nepravdivá informácia, že ceny potravín sú vysoké, lebo Rusko blokuje ukrajinské prístavy, takže Ukrajina nemôže vyvážať svoje obilie. Pravdou je, že Ukrajinci sami zastavili vývoz obilia začiatkom vojny, aby ho mali dosť na nakŕmenie vlastného obyvateľstva. Takisto nie je pravdou, že prístavy blokujú Rusi. Ukrajinci ich sami zamínovali, aby zabránili Rusom v námornom výsadku. Celkovo je vaše spravodajstvo špinavá ukrajinská a protiruská propaganda, ktorej väčšina ľudí neverí. Sami priznávate, že vám "dôveruje" až cca 25% občanov, čiže 3/4 občanov vám neveria. Ste odpad.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 25

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal odvysielanie údajne nepravdivých informácií, ktoré odzneli dňa 11. 6. 2022 v rámci vysielania programu *Správy RTVS* o 15:00 h (Rádio Regina) v súvislosti s prezentovanými informáciami o tom, že Rusko znemožňuje Ukrajine vývoz obilia a tým spôsobuje zvyšovanie cien potravín.

Príspevok sme posudzovali na základe ustanovenia **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách**: „*Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.*“

Medzi kritériá objektivity vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

Program *Správy RTVS* je formát spravodajskej relácie, ktorá prináša sumár najdôležitejších udalostí daného dňa. Spravodajstvo je prednášané redaktorom, hlavné príspevky sú následne detailnejšie prezentované ďalším príslušným pracovníkom redakcie spravodajstva, ktorý ich spracovával. V závislosti od charakteru a témy príspevku, poskytujú redaktori aj priestor pre prezentáciu postojov názorovým stranám, ktorých sa predmet jednotlivých príspevkov týka, resp. redakcia necháva priestor pre komentáre i osloveným odborníkom z príslušných oblastí.

V rámci posudzovania vysielania konštatujeme, že Rada vychádza z ustanovení zákona č. 264/2022 o mediálnych službách, nie je teda v kompetenciách Rady zaoberať sa výsledkami prieskumov občianskej dôveryhodnosti spravodajstva danej programovej služby.

S ohľadom na predmet podnetu sme počas monitoringu zaznamenali odvysielanie príspevku, ktorý informoval o rekordnom náraste spotrebiteľských cien v USA. **Moderátorka** v tomto

kontexte informovala, že nárast cien je najvyšší za posledných 40 rokov a nezastavilo ho ani marcové zníženie úrokov zo strany centrálnej banky. **Redaktor** dopĺňa konkrétne percentuálne údaje o náraste nákladov na potraviny a energie v USA, pričom v závere uvádza aj: „...z rekordnej inflácie experti vinia vojnu na Ukrajine. Tá zdvihla ceny ropy a aj ceny pšenice, ktorú Ukrajinci pre ruskú blokádu prístavov nedokážu vyviezť.“

Z uvedeného vyplýva, že predmetný príspevok poslucháčov informoval o prudkom náraste cien potravín a energií v USA. Za daných okolností považujeme predmetnú informáciu za relevantnú informáciu, ktorá svojou povahou je pre poslucháčov v kontexte náležite zrozumiteľná.

S ohľadom na predmet podnetu (údajná nepravdivosť informácií o tom, že Rusko blokuje vývoz ukrajinskej pšenice a z toho vyplývajúci celosvetový nárast cien potravín) uvádzame domáce a zahraničné renomované spravodajské portály, ktoré sa danej téme venovali:

- spravodajský portál **tydenikhrot.cz** dňa 21. marca 2022 uverejnil príspevok *Ruskoablokovalo Čierne more. Vývoz ukrajinskej pšenice sa zastavil*¹, v ktorom sa okrem iného uvádza aj: „...pšenica je pre Ukrajinu i Rusko dôležitým exportným artiklom..., ...zastavenie dodávok obilia z Ukrajiny a Ruska má zásadný dopad na celosvetový trh s potravinami..., ...lode s obilím, ktorých môže byť celkovo až tristo, totiž blokuje Rusko v Čiernom mori...“ (preklad kancelárie Rady).

- spravodajský portál **theguardian.com** dňa 14. mája 2022 uverejnil príspevok *Ruská blokáda Čierneho mora vystavuje milióny ľudí hladomoru, vyhlásilo G7*, v ktorom sa okrem iného uvádza aj: „... ničím neopodstatnená a nevyprovokovaná agresia Ruska sa premieta i do situácie na svetových trhoch a to prudkým nárastom cien potravín, palív a energií. Zároveň v dôsledku ruskej blokády exportných trás ukrajinského obilia svet čelí zhoršujúcej sa situácii z pohľadu dostatku potravín a hrozby podvýživy, uviedlo v spoločnom vyhlásení spoločenstvo krajín G7...“ (preklad kancelárie Rady)

- spravodajský portál **ta3.com** dňa 19. 5. 2022 uverejnil príspevok *Rusko vinia z toho, že využíva hlad ako zbraň. Blokuje prístavy, ničí zásobárne obilia*², v ktorom sa okrem iného uvádza aj: „...nemecká ministerka zahraničných vecí Annalena Baerbocková obvinila Rusko, že bráni vývozu obilia z Ukrajiny..., ...Rusko v tejto vojne využíva aj ďalšiu hroznú a silnú zbraň: hlad a nedostatok. Tým, že blokuje ukrajinské prístavy, ničí zásobárne obilia, cesty a železnice, Rusko rozpútalo obilnú vojnu a spustilo tým svetovú potravinovú krízu..., ...podľa nemeckej vlády Rusko aktuálne blokuje vývoz približne 20 miliónov ton ukrajinského obilia..., ...veľká časť z tohto obilia je zablokovaná v juhokrajinskom čiernomorskom prístave Odesa.“

- spravodajský portál **hnonline.sk** dňa 21. 5. 2022 uverejnil príspevok *Zelenskyj: Rusko blokuje v ukrajinských prístavoch 22 miliónov ton obilia*³, v ktorom sa okrem iného uvádza aj: „...kvôli ochromenému vývozu poľnohospodárskych produktov z Ukrajiny hrozí nedostatok potravín v chudobných krajinách, uvádza OSN..., ...Rusko blokuje v ukrajinských prístavoch 22 miliónov ton obilia...“

---

¹ <https://www.tydenikhrot.cz/clanek/rusko-blokada-cerne-more-export-vyvoz-psenice-obili-valka-ukrajina>

² <https://www.ta3.com/clanok/236505/rusko-vinia-z-toho-ze-vyuziva-hlad-ako-zbran-blokuje-pristavy-nici-zasobarne-obilia>

³ <https://hnonline.sk/svet/96020129-zelenskyj-rusko-blokuje-v-ukrajinskych-pristavoch-22-milionov-ton-obilia>

- spravodajský portál **cnn.com** dňa 1. 6. 2022 uverejnil príspevok *Americká administratíva sa snaží nateraz neúspešne vyriešiť problém ukrajinských obilnín, ktoré sú pod ruskou blokadou*⁴, v ktorom sa okrem iného uvádza aj: „...prehlbujúca sa potravinová kríza spôsobená niekoľkomesačnou ruskou blokadou ukrajinských prístavov..., ...USA spolu s medzinárodnými partnermi zatiaľ nenašli žiadne východisko, ktoré by rýchle a efektívne vyriešilo problém ruskej blokády ukrajinských prístavov, ktorá spôsobuje celosvetovo nárast cien potravín a hrozí do budúcnosti možným katastrofickým nedostatkom potravín v niektorých častiach sveta...“ (preklad kancelárie Rady).

- spravodajský portál **bbc.com** dňa 8. 6. 2022 uverejnil príspevok *Exportuje Rusko ukrajinskú pšenicu?*⁵ V ktorom sa okrem iného uvádza aj: „... (pšenica z Ukrajiny) nemôže byť vyvezená, nakoľko ruské vojenské námorníctvo v súčasnosti blokuje ukrajinské čiernomorské prístavy..., ...ruská invázia na Ukrajinu zapríčinila celosvetový rast cien pšenice, kuchynských olejov, palív a hnojív...“ (preklad kancelárie Rady)

Z uvedeného vyplýva, že vplyvom vojenského konfliktu na Ukrajine došlo okrem iného aj k obmedzeniu/zastaveniu exportu ukrajinských obilnín, nakoľko Rusko a jeho vojenské sily kontrolujú oblasť Čierneho mora, ktorého námorné trasy Ukrajina používala na veľkokapacitný export poľnohospodárskych produktov.

Je pritom všeobecne známe, že predmetný stále trvajúci vojenský konflikt začal vo februári 2022 vojenskou inváziou ruskej armády na územie Ukrajiny, **z čoho vyplýva, že Rusko** (ako invázna sila, ktorá zaútočila na Ukrajinu) **je možné považovať a aj označovať za priameho pôvodcu obmedzenia exportu ukrajinských potravinárskych produktov, čo sa následne v rámci globálneho trhu premieta i celosvetovo do zdražovania cien potravín.**

Vychádzajúc z faktov, že podľa **worldstopexport.com** v roku 2021 bola Ukrajina v celosvetovom meradle piaty najväčší exportér pšenice⁶ a podľa **oec.com** jedlé oleje, kukurica a pšenica sú hlavné exportné artikly ukrajinského hospodárstva⁷, môžeme zároveň v danom kontexte za faktickú skutočnosť považovať aj tvrdenie, že ak by Ukrajina nečelila vojenskej agresii zo strany Ruska, neexistoval by ani logický dôvod, prečo by Ukrajina mala záujem oslabovať svoju vlastnú hospodársku výkonnosť tým, že bude zatvárať svoje prístavy a obmedzovať/zastavovať export produktov, ktoré sú pre ukrajinské hospodárstvo kľúčové. Danú logickú súvislosť, že **Ukrajina uzatvára svoje prístavy práve kvôli ruskej vojenskej agresii, vo svojom podaní okrem iného spomína i samotný podávateľ**: „...Ukrajinci ich (prístavy) sami zamínovali, aby zabránili Rusom v námornom výsadku...“.

Na základe vyššie uvedených skutočností sa domnievame, že odvysielanie predmetnej informácia o tom, že Ukrajina v dôsledku Ruskej blokády nedokáže vyviezť pšenicu **nebolo v rozpore s objektívnosťou a nestrannosťou vysielania, t. j. nedošlo k porušeniu § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.** Zároveň konštatujeme, že za daných okolností nevieme overiť podávateľom namietanú informáciu, že Ukrajina údajne zastavila export obilnín pre potreby vlastného obyvateľstva, nakoľko takýto dôvod sme nezaznamenali uverejnený v žiadnom relevantnom zdroji venujúcom sa danej problematike.

⁴ <https://edition.cnn.com/2022/06/01/politics/ukrainian-grain-russia-blockade-alternate-routes-salvage/index.html>

⁵ <https://www.bbc.com/news/world-europe-61736179>

⁶ <https://www.worldstopexports.com/wheat-exports-country/>

⁷ <https://oec.world/en/profile/country/ukr>

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ RTVS odvysielaním programu *Správy RTVS* dňa 11. 6. 2022 o cca 15:00 h na programovej službe Rádio Regina **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený.**

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 102/SO/2022-MS)

Monitorované vysielanie: Správy RTVS
Deň vysielania: 11. 6. 2022
Čas vysielania: 15:00 h
Označenie podľa JSO: -

časový kód cca:

15:00:00 Správy RTVS, začiatok programu

Minister financií ohlásil rekordné zvýšenie dôchodkov / M. Kvietika prepustia z väzby / Nárast mzdy v potravinárskom priemysle / Na Ukrajine umrel český dobrovoľník / Pád helikoptéry v Taliansku /

15:03:01 Najrýchlejší rast spotrebiteľských cien v USA za posledných 40 rokov, začiatok príspevku

Moderátorka: „Spotrebiteľské ceny v Spojených štátoch za minulý mesiac medziročne rástli najrýchlejšie za posledných štyridsať rokov a to o 8,6 %. Infláciu nespomalilo ani zdvihnutie základného úroku centrálnou bankou v marci.“

Redaktor: „Biely dom si stanovil boj s infláciou za svoju prioritu. Zatiaľ jasne prehráva. Životné náklady v USA rekordne rýchlo rastú. Ceny potravín za minulý mesiac stúpili medziročne o 10 % a energií až o 34 %. Z rekordnej inflácie experti vinia vojnu na Ukrajine. Tá zdvihla ceny ropy a aj ceny pšenice, ktorú Ukrajinci pre ruskú blokádu prístavov nedokážu vyviezť.“

15:03:44 Najrýchlejší rast spotrebiteľských cien v USA za posledných 40 rokov, koniec príspevku.

Počasiе

15:03:58 Správy RTVS, koniec programu / Zelená vlna / Klenotnica ľudovej hudby

16:00:03 koniec záznamu